

## บรรณาธิการแถลง

เนื้อหาหลักของวารสารฉบับนี้เป็นเรื่องของ "การบริหารการพัฒนา" บทความเรื่องแรก **ติน ปรัชญพฤทธิ** เสนอเรื่อง "การบริหารการพัฒนาในประเทศไทย: องค์ความรู้และกิจกรรม" โดยได้เสนอแง่คิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในประเทศไทยในประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ ความหมาย วิวัฒนาการองค์ความรู้ กิจกรรม และข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา โดยเฉพาะในส่วนของข้อเสนอแนะนั้น ผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ทั้งสำหรับนักการเมือง นักวิชาการ และนักปฏิบัติการ **ประสิทธิ์ ตงยงศิริ** เขียนเรื่อง "การวางแผนพัฒนาของไทย: สำเร็จหรือล้มเหลว" บทความนี้มีลักษณะเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนพัฒนาฉบับต่าง ๆ ทั้ง 6 แผน โดยใช้วิธีเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนกับผลที่เกิดขึ้นจริง ข้อค้นพบจากการประเมินได้แก่ ผลการประเมินแผนพัฒนาฉบับที่ 6 โดยได้พบว่าผลที่เกิดขึ้นจริงจะสูงกว่าเป้าหมายในทุกเรื่อง ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนไม่ดีเท่าที่ควร มาจากความไม่แน่นอนของปัจจัยภายนอกที่นักวางแผนไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องอยู่หลายตัว

**ไกรยุทธ อิศตยาคินันท์** เสนอบทความเรื่อง "การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการพัฒนา: การมีเอกภาพของแนวคิดและมโนทัศน์ที่ใช้ในการวางแผน" โดยได้เสนอพื้นฐานของการวางแผนทั้งในแง่กระบวนการและมโนทัศน์ ผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารพัฒนานั้น ผู้วางแผนจะต้องคิดอย่างเป็นระบบและจะต้องยอมรับสภาพที่เป็นจริงและข้อจำกัดต่าง ๆ ขององค์การ เพื่อจะได้กำหนดจุดหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ให้บังเกิดผลที่เป็นจริงได้ **สนิท สมัครการ** เสนอบทความเรื่อง "การปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมในยุคที่เศรษฐกิจกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว: ประเทศไทยในทศวรรษหน้า (1991-2000)" ในบทความนี้ผู้เขียนได้เสนอทัศนะว่า สังคมควรมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบางประการเพื่อเสริมต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านพฤติกรรมการรักษากฎหมายของบ้านเมือง การปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านพฤติกรรมการแสวงหาทรัพย์สินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมอันดี การปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านค่านิยมในการทำงาน และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านสวัสดิการสังคม ผู้เขียนเสนอว่า โครงสร้างทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้ ควรทำพร้อม ๆ กันไป และควรทำอย่างต่อเนื่อง

วิทย์ สัตยรักษ์วิทย์ เขียนเรื่อง “การบริหารงานวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย” โดยได้เสนอข้อคิดเห็นว่า ไทยควรรับเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจให้มากที่สุด เพื่อนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของตน ในขณะที่เดียวกันก็ควรวิจัยและพัฒนาขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตนเองพร้อม ๆ กันไปด้วย และเพื่อให้แนวทางในการพัฒนาเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก ไทยควรเปลี่ยนบทบาทหน่วยงานของรัฐ จากการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาด้วยตนเองมาเป็นการดำเนินการในรูปการส่งเสริม การจัดหาข้อมูล และสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยและพัฒนาแก่ภาคเอกชนแทน เจิมจันทน์ ทองวิวัฒน์ เขียนเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรแบบ Z” โดยได้สรุปเนื้อหาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรแบบ Z ที่มีกรรมผลสามลักษณะขององค์กรแบบญี่ปุ่นและอเมริกันเข้าด้วยกัน ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะมุ่งเน้นการพัฒนาที่ตัวบุคคล โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิธีการที่ใช้ก็มีการพัฒนาโครงการ วิธีการและหัวข้อ และเป้าหมายของการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ เป้าหมายหลักของการพัฒนาก็คือ การเน้นที่ทักษะในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลากร ความภักดีต่อองค์กร และการสร้างทีมงาน เป็นต้น

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เสนอบทความเรื่อง “แนวโน้มและปัญหาประชากรไทยในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม” โดยกล่าวว่า อัตราการเพิ่มของประชากรได้ลดลงตามลำดับ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อโครงสร้างของประชากรโดยเฉพาะในเรื่องของสัดส่วนที่เหมาะสม ประชากรในวัยสูงอายุจะมีมากขึ้น ประชากรในวัยแรงงานจะต้องแบกรับเลี้ยงดูผู้สูงอายุมากขึ้น และจะเผชิญปัญหาการขาดแคลนแรงงานในช่วง 10-15 ปีข้างหน้า แนวโน้มนี้จะเกิดขึ้นหรือไม่คงอยู่ที่รัฐจะเปลี่ยนแปลงนโยบายประชากรอย่างไร และจะมีวิธีแก้ปัญหาการสูญเสียที่ดินของเกษตรกรได้มากน้อยเพียงใด ผู้เขียนได้เสนอทางออกไว้ว่า ทางออกที่ดีรัฐควรเร่งจัดหาที่ทำกินในรูปของที่ดินชุมชนให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดิน และรัฐควรส่งเสริมกิจกรรมอาชีพแบบชุมชนที่มีลักษณะคล้ายสหกรณ์เพื่อป้องกันปัญหาการย้ายถิ่น Jack C. Bailes และ Naratip Tabtieng ได้เสนอบทความเรื่อง “A Survey of Budget Planning and Control Practice in Thailand” โดยการสำรวจการวางแผนงบประมาณและวิธีควบคุมการปฏิบัติงานของบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในไทย และได้ข้อค้นพบจากการสำรวจว่าบริษัทส่วนใหญ่ใช้การบัญชีเพื่อการจัดการและใช้งบประมาณส่วนใหญ่เพื่อการวางแผน โดยเฉลี่ยบริษัทต่าง ๆ จะใช้เวลาให้กับกระบวนการจัดทำงบประมาณมากอย่างมีนัยสำคัญ และการจัดทำงบประมาณก็ใช้ระบบการจัดการจากบนลงล่าง จุดหมายของงบประมาณเน้นที่การขายผลิตภัณฑ์และต้นทุนการผลิต

ปราณี จิตกรณกิจศิลป์ เขียนเรื่อง “ศักยภาพการผลิตและการส่งออกกระเทียม” ซึ่งเป็นบทความที่สรุปมาจากรายงานการวิจัย นับว่ามีประโยชน์อย่างสำคัญต่อแวดวงธุรกิจส่งออกผลไม้ของไทย ในส่วนของ “การวิจารณ์และแนะนำหนังสือ” พงษ์จันทร์ เพชรมาก ได้ทำการรวบรวมและนำเสนอหนังสือด้าน “การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมในการพัฒนา” ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของไทย ซึ่งหลายฝ่ายต่างช่วยรณรงค์กันอยู่

คณะกรรมการบริหารวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ มีความตั้งใจและมีความปรารถนาเป็นอย่างมากที่จะจัดทำวารสารทางวิชาการให้มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของนักวิชาการในประเทศ ความตั้งใจของเราจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากบรรดานักวิชาการทั้งหลายด้วย

วัฒนา พัฒนพงศ์